
DONDERDAGAVOND SERIE - PROMS

DO 11 MAART 2010
GROTE ZAAL / 20.15 UUR

Double Points: OYTIS

Hanspeter Kyburz +

Emio Greco | PC +

Nieuw Ensemble/Ed Spanjaard

Double Points: OYTIS

DO 11 MAART 2010
GROTE ZAAL / 20.15 - 21.25 UUR
DUUR: CA. 70 MINUTEN ZONDER PAUZE

INLEIDING MET UITZICHT

FOYERDECK 1 / 19.15 UUR

Lex Bohlmeijer in gesprek met Hanspeter Kyburz en Joël Bons

Hanspeter Kyburz COMPOSITIE
Emio Greco | Pieter C. Scholten
CHOREOGRAFIE/REGIE
Sabine Marienburg LIBRETTO/
DRAMATURGISCH CONCEPT

Wolfgang Heiniger ONTWIKKELING
LIVE-ELEKTRONICA
Hanspeter Kyburz | Josh Martin
LIVE-ELEKTRONICA
Hendrik Manook SOUND ENGINEER

Joost Rekveld BEELDPROJECTIES
Henk Danner | Pieter C. Scholten
LICHTONTWERP

Double Points: OYTIS (1995-2010,
Wereldpremière)

Emio Greco DANS
Yeree Suh SOPRAAN
Ed Spanjaard DIRIGENT

NIEUW ENSEMBLE
Harrie Starreveld FLUIT
Anna voor de Wind (BAS)KLARINET
John Snijders PIANO
Frederike de Winter SLAGWERK
Emi Ohi Resnick VIOOL
Robert Putowski CELLO
Sepp Grotenhuis COMPUTER-KEYBOARD

Over Double Points: OYTIS

Double Points: OYTIS is een vervolg op *Double Points: +*, een samenwerkingsproject van de Zwitserse componist Hanspeter Kyburz en choreografen Emio Greco en Pieter C. Scholten. In hun gezamenlijke onderzoek staat de interactie tussen dans, muziek en live-elektronica centraal. Aangestuurd door de bewegingen van Emio Greco produceren sensoren die op zijn lichaam zijn bevestigd elektronische impulsen die de live gespeelde muziek vervormen. Na de eerste voorstelling in 2004 (Dortmund) werd het werk in 2005 (Parijs) uitgebreid met visuele elementen van experimenteel filmmaker Joost Rekveld.

In *Double Points: OYTIS* – dat nu in Amsterdam zijn première beleeft – is sprake van een nieuwe dramaturgie, gebaseerd op het verhaal van Odysseus en Penelope. Een man en een vrouw, door het lot van elkaar gescheiden; een lichaam in beweging en een stem die zingt. Verschillende articulatie- en expressiemiddelen verbinden én scheiden hen. Ondanks de verschillen zoeken en bereiken ze elkaar. Twee concrete mensen, die tegelijkertijd elk willekeurig paar belichamen. We zouden ze Odysseus en Penelope kunnen noemen.

Double Points: OYTIS bestaat uit vijf scènes. Penelope - vertolkt door de Koreaanse sopraan Yeree Suh - verschijnt driemaal (in de scènes 1, 3 en samen met Odysseus in scène 5). In de scènes 2 en 4 staan de avonturen van Odysseus - danser Emio Greco - centraal. Geheel nieuw gecomponeerd zijn de scènes 1, 3 en 5. De zeven musici van het Nieuw Ensemble en dirigent Ed Spanjaard omringen danser en zangers.

Hanspeter Kyburz over *Double Points: OYTIS*

Het stuk is een dialoog tussen twee totaal verschillende personages. De sopraan kan niet bewegen, maar zij kan zingen; de danser kan niet zingen, maar wel bewegen. De polariteit tussen deze twee karakters (Odysseus en Penelope) staat hen toe op een dramaturgisch niveau te communiceren. Tussen hen is geen overeenkomst waar het het materiaal betreft, maar op een dramaturgisch niveau vindt een zeer verfijnde communicatie plaats.

De eerste twee delen zijn exposities van deze onafhankelijke karakters. Qua scènemateriaal bestaat er geen relatie tussen die twee, maar de muziek bevat veel motivisch materiaal dat beide delen gemeen hebben, en dat hem met haar verbindt. Zij besluit haar passages bijvoorbeeld op een heel hoge 'e'. Deze 'e' komt telkens opnieuw terug in het ensemble dat de danser begeleidt en zo wordt hij, abstract, aan haar gebonden.

Als Odysseus uiteindelijk thuiskomt, is het niet eind goed al goed; zij zijn van elkaar vervreemd, er is afstand. Maar ze weten deze afstand te overbruggen. Uiteindelijk is er geen partituur meer, geen dirigent, dan is er alleen nog de interactie. De danser heeft zijn triggers en zijn continue controle over het geluid en ook de sopraan heeft haar triggers. Ook zij is in staat virtuele instrumenten op te roepen, en zo communiceren zij.

Het einde van Double Points: OYTIS heeft een heel tedere sfeer, maar het draait niet alleen om harmonie. Zij weten niet wie ze zijn, zij moeten nog hun gemeenschappelijke identiteit hervinden.

Het complete interview met Kyburz en informatie over eerdere versies van *Double Points: +* is te vinden in de bundel *from Cross to Nobody – de oneindige reis van een muziek-dans project*, uitgegeven door ICKamsterdam.

De muziek van Kyburz

Het werk van Hanspeter Kyburz frappeert door zijn originaliteit en grote rijkdom: de opbouw en uitwerking van zijn ideeën zijn sterk, hij boeit zowel in detail als in de grote vorm en weet binnen de dwingende dramatische lijnen die hij uitzet steeds te verrassen.

Zijn muziek kent zowel poëtische, verstilde momenten als snelle, geagiteerde passages. Met de energie die Kyburz ontplooit, houdt hij de luisteraar in zijn greep. Zelfs bij de grootste complexiteit weet hij transparant te blijven. Naast de vaak hectische activiteit is een opvallende karakteristiek van Kyburz' stijl het trekken van lange, vaak stapsgewijs stijgende of dalende lijnen. Hoeveel nerveuze activiteit er ook gaande is, deze lijnen en de krachtige harmonische sturing verlenen zijn muziek altijd een duidelijk gevoel van richting. Door snelle arabesken op een fond van een trage, soms koraalachtige beweging te plaatsen, schept de componist diepte en perspectief.

Geboren in Lagos, Nigeria, maar getogen in Midden-Europa, staat Hanspeter Kyburz in de grote westerse modernistische traditie. Zijn denkwijze is filosofisch en analytisch; het gebruik van fractals, algoritmen en computergestuurde vormprocédés is hem niet vreemd.

Het is het gereedschap waarmee hij zijn geladen muzikale boodschap in coherente expressieve vormen weet te vatten.

In 2000 introduceerde het Nieuw Ensemble de muziek van Hanspeter Kyburz in Nederland: drie werken vormden tezamen een veelzijdig portret. *Parts* – een 'Konzert für ensemble' – wisselt Varèse-achtige explosies af met ongrijpbare verstilde passages van grote bekoring.

Danse Aveugle ontwikkelt zich na een sprookjesachtig begin tot een gespierd kwintet van duizelingwekkende virtuositeit. Kyburz schreef het stuk naar aanleiding van een optreden van het Nieuw Ensemble in Berlijn.

Het meesterlijke *The Voynich Cipher Manuscript* – een zesdelig ruimtelijk stuk voor koor en groot ensemble – zet een geheime, nooit ontcijferde taal op muziek en geeft stap voor stap de betekenisvorming weer. Het werk ontlokte bij zijn première in Donaueschingen lyrische uitingen aan de muzikpers.

In 2007 was Kyburz in Nederland terug voor de reprise van *Voynich* door het Nieuw Ensemble en het Nederlands Kamerkoor onder leiding van Ed Spanjaard.

Double Points: OYTIΣ samenwerking Kyburz, Emio Greco | PC & Nieuw Ensemble/Ed Spanjaard

In *Double Points: OYTIΣ* komen twee eerdere samenwerkingsverbanden bij elkaar: die van Kyburz en Emio Greco | PC en die van Kyburz en het Nieuw Ensemble. Zo vormt de componist de *trait d'union* tussen de beide in Amsterdam gevestigde gezelschappen: *Double Points: OYTIΣ* is de eerste samenwerking tussen Emio Greco | PC en het Nieuw Ensemble/Ed Spanjaard.

Na de succesvolle reprise van *Voynich* in 2007 wilde het Nieuw Ensemble Kyburz een opdracht verlenen voor een nieuw werk. Voorlopig kon het daar echter niet van komen omdat Gérard Mortier – destijds intendant van de Opéra National de Paris – Kyburz net had gevraagd een opera te schrijven, en dat zou jaren in beslag nemen.

In 2005 had ik bij het Ircam in Parijs al eens geïnformeerd naar *Double Points: +*, het intrigerende multi-mediaproject van Kyburz en de fantastische danser Emio Greco. Later ontmoette ik Greco als collega-lector aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ik sprak mijn verbazing uit dat *Double Points: +* nog nooit in Nederland te zien en te horen was geweest. Zou het niet een idee zijn – gezien ons beider band met Kyburz en het feit dat we bij elkaar om de hoek zitten – samen de Nederlandse première van dit project te brengen? Emio was geïnteresseerd. Ook Tino Haenen, de nieuwe directeur van het Muziekgebouw aan 't IJ en Neil Wallace van De Doelen waren meteen enthousiast. Kyburz' operaverplichtingen tartend, mailde ik hem in de herfst van 2008 het voorstel om *Double Points: +* in de lente van 2010 te doen herleven.

“A wonderful idea! I would really love to do this project! (...) We always planned to extend the actual version of the piece from around 40 minutes now to around one hour, introducing a solo soprano voice. Therefore we would need some time somewhere else – best in Amsterdam – to make experiments together with Emio, Pieter and Joost, Wolfgang, the singer and the musicians. For me such a project would extensively take time: I would have to actualize parts of the software and compose around 15 minutes of new music. If the project would become realistic I should know it quite early because I will have to finish the score of my opera in 2010 also. Artistically I am not interested in repeating the actual version. Much more I would like to introduce the soprano voice (two 'arias' of 5 to 7 minutes) and to present the final version.”

Hanspeter

Het ijzer werd gesmeed toen het heet was en Kyburz schoof zijn grote opera tijdelijk terzijde. We brachten hem in contact met de bij hem in Berlijn om de hoek wonende fenomenale Koreaanse sopraan Yeree Suh. Sabine Marienberg maakte een dramatisch concept en libretto. Opgetogen over de nieuwe opzet schreef Kyburz uiteindelijk in totaal 35 minuten nieuwe muziek en groeiden de aria's uit tot respectievelijk 11 en 9 minuten; de live-elektronica werd grondig herzien en uitgebreid. De laatste noten werden gecomponeerd op 10 maart 2010 (!). De nieuwe voorstelling *Double Points: OYTIΣ* duurt ruim een uur. De opera voor Mortier gaat in 2015 in Madrid in première.

Joël Bons
(artistiek leider Nieuw Ensemble)

Hanspeter Kyburz – OYTIΣ

voor sopraan, fluit, (bas)klarinet, piano,
slagwerk, viool, cello en keyboard/live-
elektronica
compositie: 1995-2010
première: 11 maart 2010
Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam
uitgever: Breitkopf & Härtel

libretto

Sabine Marienberg

I.1 Aria 1 – Penelope solo

Weighing still against silence
Crystallized time in a haze
Motionless, sensing my senses
In vigil, unguarded
My inside made of echoes
Ruled by an uncertain pulse
Delusion or distant response

Weighing still against silence
I can't perceive but versions
Lastingly held in unrest
My days are my nights now
Though could be turned by one touch
And sounds, and absent voices
Are seeping into my skin

I.2

Doomed to be bound
Untwining, entwined
Doomed to be rooted to
Whatever worse –
No one now
Untwining, entwined
In your presence

*whence your face
what facing
when once your hands
wherever
you whose words
to whom*

Doomed to abide
From naught to naught
Unweaving
Whomsoever shroud
Or veil

*lying bare
my hips go unheeded
exposed
remains of mine
my hips go unheeded
unbound bones*

No ones spouse
But yours

I.3

Since we are said to be one
cerise is cerise
Twofaced undying embrace
Lips bitten in twain
“She's scratching her face!”
cerise is cerise is cerise
Fell writhing, fell

Sharing one shadow or none
“Her hair is still growing!”
cerise is cerise
Breath drowning in breath
Knelt, fell, knelt
“Her limbs in a feverish wrench!”
Went winged

II. Adventures 1 – Odysseus solo

Dance

III. Aria 2 – Penelope solo, Odysseus (passive)

More life behind, more life
With no regret
My ever weary eyes
Like lidless, are holding
What was and will be
You need not know
I'll be your word among whispers
Resign my bloom for yours
For time is but time
Two equals one
Manyskilled is what they call you
I'll guide you though
Awake and awaiting
I'll be your voice among waters
From wind waves to swell
Foresaid and foreseen
All of disguise and revealing
From softsome oblivion
Return to find
Hundred horizons of laughter
Lost will be won
From driftwood to bough
Our mornings lie ahead
Wider than mine is your patience
Return, return
From leeway to shore
Blank minded, unknowing
The scent of olive skin
Return my word
Anew

IV. Adventures 2 – (Hades) Odysseus solo

Dance

V. Return – Penelope and Odysseus

Whose guise, whose looks... whoever –
You do not know
Who are you to abash me
Again and yet... again
Those vagabonding smiles
I fear your voice
Fall silent
What made you dare to bring me
The feel and ways of hands
Hereafter – after all
Touch me, don't touch me
You do not know
Still and again... but still
Your presence
Pervades me from within
Find me
Unheard of
Past joy and joy to come
Touch me, find me
Again

COMPONIST

Hanspeter Kyburz werd in 1960 in het Nigeriaanse Lagos geboren uit Duits/Zwitserse ouders. Zijn jeugd bracht hij door in Bochum; vanaf zijn elfde jaar woonde hij nabij Zürich. Kyburz begon zijn compositiestudies in Graz bij Gösta Neuwirth. In 1982 trok hij naar Berlijn, waar hij zich toelegde op musicologie, kunstgeschiedenis en filosofie. Van groot belang was daarbij zijn ontmoeting met en studie bij de vermaarde musicoloog Carl Dahlhaus. Raakpunten tussen muziek en filosofie spelen een zeer belangrijke rol in Kyburz' vorming. Zijn aanpak is die van een wijsgeer: introspectief en analytisch. Kyburz was laureaat van de compositiewedstrijd Boris Blacher en verkreeg in 1990 een beurs van de Parijse Cité internationale des Arts. Sinds 1997 is hij als compositiedocent aan de Berlijnse Hochschule für Musik verbonden.

Zijn eerste stukken buiten beschouwing latend, noemt Hanspeter Kyburz *Cells* (1993-1994) en *Parts* (1994-1995) de eerste volwaardige vruchten van zijn compositorische kunnen. In tegenstelling tot zijn vroegere werk zijn in *Cells* en *Parts* experimenten met computergestuurde vormprocedures geïntegreerd. Zonder een extern kader aan het muzikale verloop op te dringen, wil Kyburz een 'model' opstellen op basis van de elementen uit het muzikale verloop zelf: door fractals en algoritmen te berekenen, brengt hij een niet-lineair differentiatieproces aan de oppervlakte dat klanken vanuit het niets naar de grootste complexiteit leidt, zoals de vertakkingen van een boom. Elk resultaat dat door de computer wordt voorgesteld, wordt niet zozeer alseen 'oplossing' ervaren dan wel als het vertrekpunt van een nieuwe vraagstelling, een 'interpellatie' die de componist toelaat om binnen een louter rationele structuur

intuïtieve, dynamische elementen in te brengen. Bovendien kunnen deze elementen het systeem verstoren en de ontwikkeling van het muzikale verloop wijzigen. Volgens Kyburz moet elk theoretisch model immers de beproeving van zijn eigen begrensdheid doorstaan, via een soms pijnlijke confrontatie met de realiteit. In dit geval verstaat hij onder 'realiteit' alles wat immanent in de muziek aanwezig is: de emotionele, intuïtieve en lichamelijke impulsen die aan de vorming van een klank voorafgaan. Kyburz' oeuvre bevat talrijke literaire verwijzingen – Hermann Broch, Edgar A. Poe, Kuno Lorentz... – en is als de mysterieuze, hermetische tekst uit het *Voynich Cipher Manuscript*, waaraan hij in 1995 een compositie voor koor en ensemble wijdt: niet definitief, maar met een ontegenzeggelijke *présence*.

DANS/CHOREOGRAFIE

Emio Greco & Pieter C. Scholten (dans/choreografie/regie) werken sinds 1995 samen in hun gemeenschappelijke zoektocht naar nieuwe dansvormen. Vanuit de nieuwsgierigheid naar het lichaam en haar innerlijke motieven creëren zij hun eerste werk: de solo *Bianco* die het eerste deel wordt van de in de danswereld geroemde trilogie *Fra Cervello e Movimento* (tussen brein en beweging). Zij schrijven ook een manifest: *De Zeven Noodzakelijkheden* dat ingaat op 7 dansprincipes en hun impact op het lichaam en op de toeschouwer. Naast internationaal succesvolle dansproducties die zij maken met hun gezelschap Emio Greco | PC, verleggen beide makers vanaf 2002 hun grenzen naar opera, muziek en film. In opdracht van het Edinburgh International Festival regisseren en choreograferen zij twee opera's waaronder Gluck's *Orfeo ed Euridice*. De samenwerking met de Zwitserse componist Hanspeter Kyburz in het voortschrijdende project *Double Points*: + volgt daarna. Met Toneelgroep Amsterdam maken Greco en Scholten *Teorema*, naar een film en roman van Pier Paolo Pasolini. Deze interdisciplinaire uitstappen leiden in 2006 tot de gelauwerde dansvoorstelling *HELL*, eerste deel in een op Dante geïnspireerde trilogie. Het tweede deel *Purgatorio* gaat in 2008 tijdens het Holland Festival in première. Het afsluitende deel *PARADISO* zal zijn wereldpremière hebben in Monaco op 3 juli 2010.

Scholten en Greco zijn initiatiefnemers van het Internationaal Choreografisch Kunstencentrum Amsterdam dat in 2009 van start is gegaan. Naast het maken van dansproducties, wil ICK Amsterdam bijdragen aan de ontwikkeling en vitaliteit van de dans door het stimuleren van dansonderzoek, het bieden van ruimte voor onderzoeksvorstellingen, het aangaan

van de dialoog met andere kunstenaars, het aanbieden van workshops, lezingen en educatieve programma's, het actueel houden van hedendaags repertoire en het uitbrengen van publicaties.

MUSICI

Ed Spanjaard (dirigent) heeft zowel als operadirigent als op het terrein van de hedendaagse en klassieke muziek een grote reputatie. In Nederland leidde hij operaproducties bij De Nederlandse Opera (*Rigoletto*), Het Brabants Orkest en het Residentie Orkest (*Aïda*), de Nationale Reisopera (*Faust* en *Don Carlo*) en Opera Zuid (*La Bohème*, *Madama Butterfly*, *Hänsel und Gretel*). Hij oogstte grote successen met het Koninklijk Concertgebouworkest en treedt regelmatig op met het Ensemble InterContemporain in Parijs, Ensemble Modern (Frankfurt), Klangforum Wien en het Nederlands Kamorkest. Als vaste dirigent van het Nieuw Ensemble (sinds 1982) bracht hij talloze werken in première, waaronder de Chinese kameropera's *Wolvendorp* en *The Death of Oedipus*, Robert Heppeners *Een Ziel van Hout*, Franco Donatoni's *Alfred*, *Alfred* en Micha Hamels *Snow White*.

Ed Spanjaard werd in 1948 in Haarlem geboren en kreeg zijn opleiding in Amsterdam en Londen. Hij assisteerde Bernard Haitink, Georg Solti en Herbert von Karajan en was staflid van de opera in Glyndebourne en de Royal Opera Covent Garden in Londen. Spanjaard leidde vrijwel alle Nederlandse orkesten en vervulde in talloze landen gastdirecties. In juni 2000 werd Ed Spanjaard benoemd tot chef-dirigent van het Limburgs Symfonie Orkest. Afgelopen seizoenen dirigeerde hij onder meer *La Traviata* (Verdi), *Peter Grimes* (Britten) en Debussy's *Pelléas et Mélisande* in Lyon. In 2002 leidde Spanjaard het debuut van het Atlas Ensemble op de Berliner Festspiele. De komende tijd voert hij samen met de Nationale Reisopera Wagners *Der Ring des Nibelungen* uit.

Yeree Suh (sopraan) studeerde zang aan de Nationale Universiteit van Seoul en sloot haar solistendiploma bij Harald Stamm met onderscheiding af. Vervolgens studeerde zij oude muziek aan de Schola Cantorum bij Gerd Türk. Zij debuteerde als operazangeres in Monteverdi's *L'Orfeo* onder leiding van Réne Jacobs tijdens de Innsbrucker Festwoche 2003 en in 2004 aan de Deutschen Staatsoper Unter den Linden in Berlijn. De afgelopen jaren zong zij talloze operarollen, onder andere in Händels *Apollo e Dafne* (met het Venice Baroque Orchestra), Mendelssohns *Ein Sommernachtstraum* onder Philippe Herreweghe, Schütz' *Die sieben Worte* met het Deutsches Symphonie Orchester onder Ton Koopman, Monteverdi's *Madrigali* onder Réne Jacobs, Draghis' *La lira d'Orfeo* en Haydn's *L'isola disabitata*. Met de Akademie für alte Musik Berlijn ging zij op tournee door Zuid-Amerika. Ook in de nieuwe muziek is Yeree Suh actief: zij zong de Europese première van Matthias Pintschers fantasie *With lilies white* onder Kent Nagano in de Berliner Philharmonie en het Konzerthaus Dortmund en een première van Luis Tinoco met het Royal Philharmonic Orchestra tijdens het Estoril Festival. Met het Nieuw Ensemble voerde Yeree Suh in oktober 2007 Donatoni's *Flans* uit tijdens de Biennale di Venezia.

Dit seizoen zingt zij onder andere in Basel *Ariadne Monologue* van Wolfgang Rihm en Händels *Rinaldo* in het Grand Théâtre de la Ville de Luxembourg en de Opéra de Rennes, *Bach-cantates* met de Akademie für Alte Musik Berlin tijdens een tournee naar Zuid-Korea en *Pli selon Pli* van Pierre Boulez met de Bamberger Symphoniker onder leiding van Jonathan Nott tijdens het Musikfest Berlin.

Het **Nieuw Ensemble** (NE) heeft zich onder leiding van dirigent Ed Spanjaard tot een internationaal toonaangevend ensemble voor hedendaagse muziek ontwikkeld. De groep heeft een geheel eigen repertoire opgebouwd van ongeveer vijfhonderd in opdracht geschreven stukken. Geprezen om zijn baanbrekend werk op het gebied van programmering- en repertoirevernieuwing onderneemt het NE een grote diversiteit aan activiteiten en geeft het per jaar veertig tot vijftig concerten in de gehele wereld.

In 1998 werden het Nieuw Ensemble en artistiek leider Joël Bons onderscheiden met de Prins Bernhard Cultuurfonds Muziekprijs vanwege de 'uitgesproken avontuurlijke en speelse programmering die letterlijk en figuurlijk als grensoverschrijdend kan worden betiteld'. Het ensemble introduceerde een groot aantal niet-westerse componisten. In première-programma's stonden het Midden-Oosten en Midden- en Zuid-Amerika centraal. Groot succes oogstten de concertseries *Nieuwe Muziek uit China* in 1991 en 1992. Als vervolg daarop bracht het Nieuw Ensemble diverse Chinese opera's in première: *Wolvendorp*, *Night Banquet* en *Fengyiting* (Guo Wenjing) en *The death of Oedipus* en *Life on a String* (Qu Xiaosong). In het voorjaar van 1997 vond een tournee naar China plaats, in 2008 keerde het ensemble terug in Beijing. Voor april 2010 staan concerten in Hong Kong en Shanghai (wereldtentoonstelling) gepland.

Het Nieuw Ensemble werkte nauw samen met componisten als Boulez, Carter, Donatoni, Fernyhough, Kagel, Ton de Leeuw, Ligeti en Kurtág. De groep initieerde thematische festivals zoals *Complexity?* (1991), *Regels & Spel* (1995), *Improvisaties* (1996), het *Tokkelfestival* (1998) met westerse- en niet-westerse muziek, *Het Verfinde Oor* (2002-3)

over stemmingen en microtonen, *Bezielde Tijd* (2004-5) over ritme, *OpenMusic* (2005-6) over computer aided composition en *Orientalisms* (2006-7) over westerse en niet-westerse instrumenten.

Op cd is het NE te beluisteren met muziek van Carter, Donatoni, Fernyhough, Gerhard, Guo Wenjing, Heppener, Kagel, Loevendie, Poulenc, De Raaff, Tsoupaki en Chinese componisten. Samen met cineast Frank Scheffer maakte het NE een documentaire over Boulez' *Eclat* en met Eline Flipse *De Oogst van de Stilte* over Chinese componisten. Als ensemble in residence bij het Conservatorium van Amsterdam organiseert het NE jaarlijks een educatief componistenpracticum met jonge compositiestudenten van diverse conservatoria. Sinds 2002 participeert het Nieuw Ensemble in het Atlas Ensemble.

LIBRETTO/PROJECTIES/ LIVE-ELEKTRONICA

Sabine Marienberg (libretto en dramaturgisch concept) studeerde Italiaans, Spaans en filosofie. Zij richt zich op taal filosofie en maakt momenteel deel uit van de interdisciplinaire onderzoeksgroep Funktion des Bewusstseins van de Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, waarin de belichaming van bewustzijn en de relatie tussen lichamelijke gevoelens en taal aan bod komen. Sabine Marienberg werkte al eerder samen met Hanspeter Kyburz. Hij baseerde *Abendlied*, een stuk voor piano en tenor uit 2007, op een van haar gedichten, en zij schreef het libretto voor *Touché*, een werk voor sopraan, tenor en orkest uit 2006. Op dit moment werken zij samen aan een opera project.

Joost Rekveld (beeldprojecties) maakt sinds 1991 abstracte films en lichtinstallaties. Zijn films zijn wereldwijd vertoond in een scala aan festivals en vertoningsplekken voor experimentele film, animatiefilm of anderszins korte film. Hij was betrokken bij vele theaterprojecten, vaak met dansgezelschap Emio Greco | PC of muziektheaterensemble De Veenfabriek. Hij stelde vele filmprogramma's samen over de geschiedenis van abstracte animatiefilm en lichtkunst, met als hoogtepunt de 9e editie van het Sonic Acts festival: *Sonic Light 2003*. In 2004 was hij de curator van *4D* in het Filmmuseum, een grote tentoonstelling, serie vertoningen en lezingen in het Nederlands Filmmuseum. Met enige regelmaat schrijft hij essays. Sinds 1996 geeft hij les en sinds 2008 is hij hoofd van de Interfaculteit ArtScience van het Koninklijk Conservatorium en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag.

Wolfgang Heiniger (ontwikkeling live-elektronica) werd in 1964 geboren in Basel. Hij studeerde slagwerk en compositie aan de Musikhochschule in Basel en studeerde vervolgens elektroakoestische muziek en compositie bij Thomas Kessler. In 1991/92 was hij gastcomponist aan het Computer Music Center van Stanford University (CCRMA). Heiniger maakt voornamelijk computermuziek en werk voor live-elektronica, maar ook kamermuziek. Van 1994 tot 2002 was hij leraar Audiodesign in de elektronische studio van de Hochschule in Basel. Sinds 2003 is hij leraar interdisciplinaire compositie aan de Hochschule für Musik 'Hanns Eisler' Berlin. Daarnaast geeft hij concerten als uitvoerder van live-elektronische muziek.

Josh Martin (live-elektronica) begon zijn muzikale loopbaan als bassist in verschillende bands. In 1996 begon hij met zijn studie Audiodesign aan de Musikhochschule in Basel, waar hij in 2001 zijn studie afrondde. Josh Martin werkt met verschillende componisten, ontwikkelt live-elektronica en is verantwoordelijk voor de sound design tijdens concerten. Hij is ook actief in de danswereld. Zo werkte hij aan projecten van het Theater Basel en aan twee producties met de Belgische choreograaf Wim Vandekeybus (*scratching the inner fields*, 2001 / *PUUR*, 2005). Verder gaf hij les aan de Hochschule für Musik 'Hanns Eisler' Berlin, was hij sound engineer bij ZKM Karlsruhe en hij werkt momenteel voor de Studio for Electroacoustic Music van de Akademie der Künste Berlin.

NIEUW ENSEMBLE | FOTO: KADJR VAN LOHUIZEN

YEREE SUH

ED SPANJARD

Tanja Hendriks PRODUCTIE ICKAMSTERDAM
Paul Beumer/Maarten Heijdra TECHNIEK
ICKAMSTERDAM
Jasper Berben PRODUCTIE NIEUW ENSEMBLE
Lucas Wiegerink/Joël Bons REDACTIE BOEKJE

ICKamsterdam
Witte de Withstraat 117-III
1057 XR Amsterdam
T +31 (0)20 6167240
www.ickamsterdam.com

Nieuw Ensemble
Piet Heinkade 5
1019 BR Amsterdam
+31 (0)20 519 1880
www.nieuw-ensemble.nl

Dit project is een samenwerking tussen
ICKamsterdam/Emio Greco|PC,
het Nieuw Ensemble en de Akademie der
Künste Berlin, Studio for Electroacoustic
Music, en kwam tot stand dankzij financiële
ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten
en de Gemeente Amsterdam.

AKADEMIE DER KÜNSTE

Met speciale dank aan
IRCAM-Centre Pompidou Paris
Gerd Rische / Josh Martin, Akademie der
Künste Berlin
Mister Stock Interfaces
STEIM (sensor technologie)
Robert van Heumen
Petra Kamphuis
Will-Jan Pielage, Peak Audio

VOLGENDE CONCERT in de donderdag- avondserie

DO 18 MAART 2010
GROTE ZAAL / 20.15 UUR

INLEIDING MET UITZICHT
FOYERDECK 1 / 19.15 UUR
HANS HAFMANS EN GASTEN

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE Zeibekiko II

MAART

VR 12 + MA 15 MRT 2010 / 20.15 UUR
SERIE KAMERORKESTEN
NEDERLANDS KAMERORKEST
Biber/Lutoslawski/Bartók

ZA 13 MRT 2010 / 15.00 UUR
IJ-SALON
Back to the roots: Das Lied vom Gustav

ZA 13 MRT 2010 / 20.15 UUR
SERIE PIANO
MARC-ANDRÉ HAMELIN
Berg/Liszt/Debussy/Alkan

ZO 14 MRT 2010 / 20.15 UUR
CAPPELLA AMSTERDAM
Incantamenta

DI 16 MRT 2010 / 12.30 UUR
Gratis lunchconcert i.s.m. CvA
BERLAGE SAXOPHONE QUARTET
Sovjet Sax

DI 16 MRT 2010 / 20.15 UUR
NEDERLANDS KAMERKOOR
NKK+

DO 18 + VR 19 MRT 2010 / 20.15 UUR
DONDERDAGAVONDSERIE (DO 18 MRT)
NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE
Zeibekiko II

ZA 20 MRT 2010 / 20.15 UUR
SERIE JAZZ I.S.M. BIMHUIS
BRAD MEHLAU - PIANO
Solo

ZO 21 MRT 2010 / 11.00 UUR / BAM ZAAL
SERIE ORGEL
JOOP VAN GOOZEN+JOS ZWAANENBURG
Nieuwe oogst en oude meesters

WO 24 MRT 2010 / 20.15 UUR
SERIE MUZIEK PLUS
SPECTRA ENSEMBLE+
VOCAALLAB NEDERLAND
An index of memories

DO 25 MRT 2010 / 20.15 UUR
DONDERDAGAVONDSERIE
BANG ON A CAN ALL STARS
Andriessen/Gordon/Lang/Wolfe

ZA 27 MRT 2010 / 20.15 UUR
SERIE DE STEM 2
SWR SINFONIEORCHESTER
BADEN-BADEN UND FREIBURG
Schubert's Winterreise

ZO 28 MRT 2010 / 15.00 UUR
NIEUW AMSTERDAMS PEIL
Bits and bobs van Richard Ayres

APRIL

DO 01 APR 2010 / 20.15 UUR
DONDERDAGAVONDSERIE
ENSEMBLE RESONANZ+
SCHLAGQUARTETT KÖLN
Vivier/Furrer/Bartók

VR 02 APR 2010 / 20.15 UUR
SERIE DOELENENSEMBLE
DOELENENSEMBLE
Hatching souls

DI 06 APR 2010 / 12.30 UUR
Gratis lunchconcert i.s.m. NMF
FREDERIEKE SAEIJS+VERA KOOL

WO 07 APR 2010 / 20.15 UUR
SERIE FILM+MUZIEK
MICHAEL NYMAN
De man met de camera

DO 08 APR 2010 / 20.15 UUR
DONDERDAGAVONDSERIE
COLLEGIUM NOVUM ZÜRICH
Haas/Nono/Sciarrino/Huber

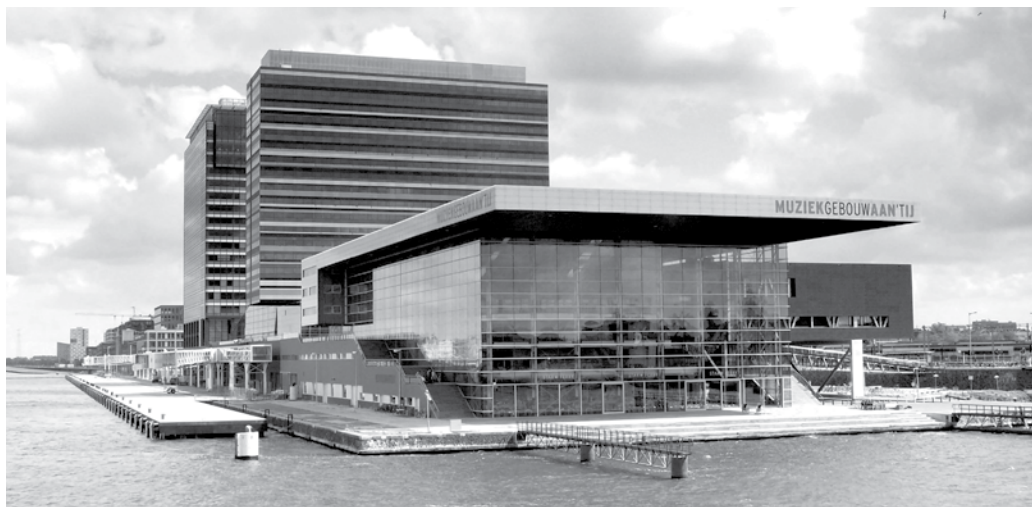

FOTO: MEINDO TUNWIKERS

MUZIEKGEBOUW AAN 'T IJ

Piet Heinkade 1 / 1019 BR
Postbus 1122 / 1000 BC

Kaartverkoop

T 020 788 2000

Kantoor

T 020 788 2010

F 020 788 2020

E post@muziekgebouw.nl

Zaalverhuur

T 020 788 2023

Café-restaurant Star Ferry

T 020 788 2090

OP DE HOOGTE BLIJVEN?

Geef u op voor de gratis

e-nieuwsbrief via

www.muziekgebouw.nl

Twitter: [www.twitter.com/](http://www.twitter.com/muziekgebouw)

[muziekgebouw](http://muziekgebouw.nl)

Gelieve uw mobiele telefoon uit te zetten voor aanvang concert.

Beeld- en geluidopnamen alleen toegestaan met toestemming vooraf.

Pauzedrankje (indien inbegrepen) serveren wij op tafels bij de uitgang van de zaal.

De Piet Heinparkeergarage onder Muziekgebouw aan 't IJ is 24 uur per dag open.

STAR FERRY

Ons café-restaurant Star Ferry is dagelijks geopend voor lunch en diner van 10.30 uur tot 23.00 uur (concertavonden 24.00 uur).

Lunch wordt geserveerd van 11.00 tot 15.30 uur, diner van 17.30 tot 22.00 uur.

Menukaart op www.starferry.nl

Reserveren

T 020 788 2090

COLOFON

Tekst Lucas Wiegerink/Joël Bons

Opmaak Evert de Cock

Vormgeving Silo

(www.silodesign.nl)

Druk omslag Veenman Drukkers

Rotterdam

Druk binnenwerk Repros Amsterdam

Repros.nl
digitaal servicecentrum

Ons café-restaurant Star Ferry is dagelijks geopend van 10.30 tot 23.00 (concertavonden tot 24.00).

Centraal Station (10-15 min lopen) is met tram 25 en 26 bereikbaar tot 24.00 uur.
Taxicentrale Amsterdam:
T 020 6777 777.

De activiteiten van het Muziekgebouw aan 't IJ komen tot stand door steun van de Gemeente Amsterdam.

Met speciale dank aan het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten, SNS Reaal Fonds, Stadsdeel Zeeburg, Maison Descartes.

Het **PAROOL**

Dit concert wordt rechtstreeks uitgezonden door de VPRO op Radio 4

Informatie + online kaarten bestellen www.muziekgebouw.nl.
Ook voor onze nieuwsbrief.

* De kassa is telefonisch bereikbaar van maandag t/m zaterdag van 12.00 tot 19.00 uur.
* U kunt 24 uur per dag, 7 dagen per week online kaarten bestellen via deze website.

* De kassabalie is geopend van maandag t/m zaterdag van 12.00 tot 19.00 uur.